

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Keski-Pohjanmaan liitto

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Jukka Ylikarjula

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Jukka Ylikarjula	Maakuntajohtaja	044-7250002	jukka.ylikarjula@keski-pohjanmaa.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimituksessa

Vastaajien määrä: 1

09.02.2016
----

5. Toimielimen nimi

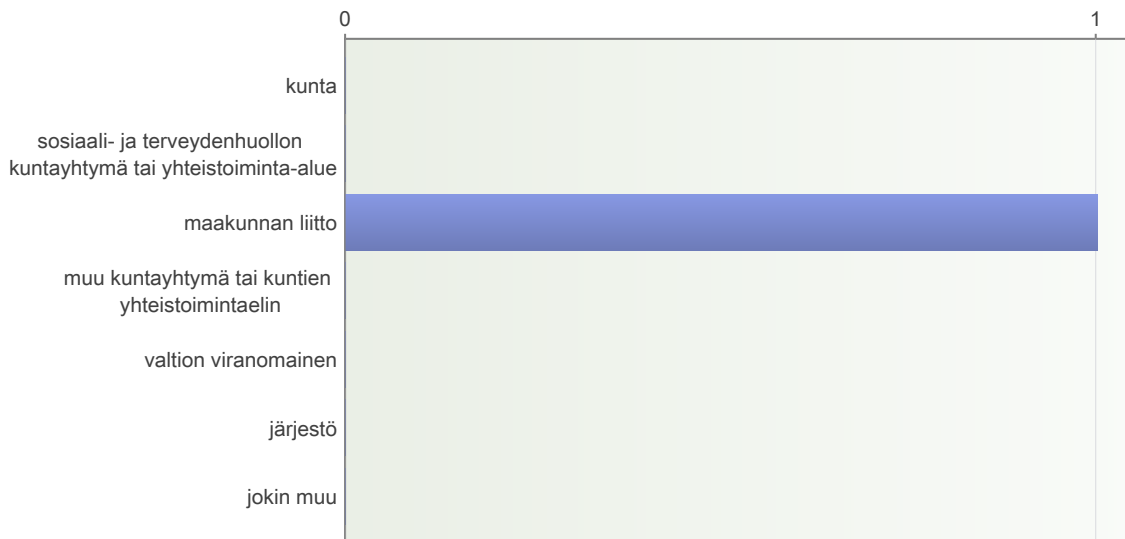
Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Maakuntahallitus

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

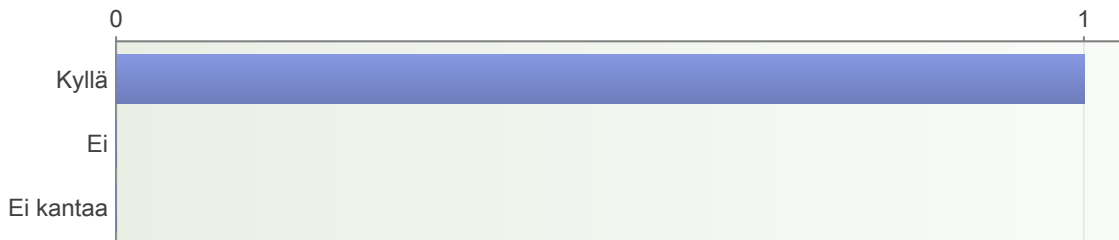

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Vastaajien määrä: 1

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että maakuntajaon pohjalle muodostettava itsehallintoalue on tarkoituksen mukainen, mutta yksittäisten rajakuntien aluevaihdot ovat perusteltuja. Maakuntaliitto on huomionut jäsenkuntiansa lausunnot sekä tukeutuu vastauksessaan Keski-Pohjanmaan shp:n lausuntoon, siltä osin kun on kyse maakuntaa laajemmasta sote-alueesta. Keski-Pohjanmaan toiminnallinen alue poikkeaa Suomessa kaikista muista maakunnista olennaisesti, sillä monissa alueen organisaatioissa (K-P yrittäjät, K-P liikunta, MTK K-P, ym.) jäsenkunta-alue on huomattavasti Keski-Pohjanmaan virallista maakuntaluokitusta laajempi. Myös maakuntaliitossa on osajäsenkuntia naapurimaakuntien alueelta. Keski-Pohjanmaan liitto pitää saavutettavuuden ja asiakaslähtöisyyden näkökulmasta perusteltuna, että tulevaan kaksikieliseen Keski-Pohjanmaan itsehallinnolliseen maakuntaan kuuluisivat rajakunnista ainakin Kruunupyö, Reisjärvi, Kalajoki ja Sievi.

Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on perustettu v. 1966 nykyistä sairaanhoitopiiriä laajemmalle alueelle kattaen nykyisen sairaanhoitopiirin alueen lisäksi myös Kalajokilaakson kunnat ja kaupungit. Kahden sairaanhoitopiirin jäsenyys muuttui erikoissairaanhoitolain myötä mahdottomaksi v. 1991, jolloin Kalajokilaakson kunnat erosivat sairaanhoitopiiristä (ovat edelleen sairaanhoitopiirin sopimuskuntia ja kuntien peruspääomat ovat edelleen sairaanhoitopiirissä) ja samalla Kruunupyö valitsi sairaanhoitopiirikseen Vaasan sijasta Keski-Pohjanmaan.

Uudesta piirijaosta riippumatta Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri palvelee edelleen myös Kalajokilaakson ja Pietarsaaren aluetta ja toimii näin omaa sairaanhoitopiiriään laajemman alueen erikoissairaanhoiton palveluiden tuottajana.

Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin kuuluu tällä hetkellä Keski-Pohjanmaan maakunnan kuntien lisäksi myös Kruunupyön kunta Pohjanmaan maakunnasta ja Reisjärven kunta Pohjois-Pohjanmaan maakunnasta. Virallinen sairaanhoitopiirin väestöpohja on n. 78 000 asukasta, mutta Keski-Pohjanmaan keskussairaala on lähin päivystävä sairaala n. 200 000 asukkaalle.

Palvelujen käyttäjistä huomattava osa on äidinkieleltään ruotsinkielisiä, mikä vahvistaa palveluorganisaation kaksikielisyyttä. Jäsenkuntien alueella äidinkieleltään ruotsinkielisiä asuu runsaat 12 000 asukasta ja organisaation palvelualueella noin 45 000 asukasta.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

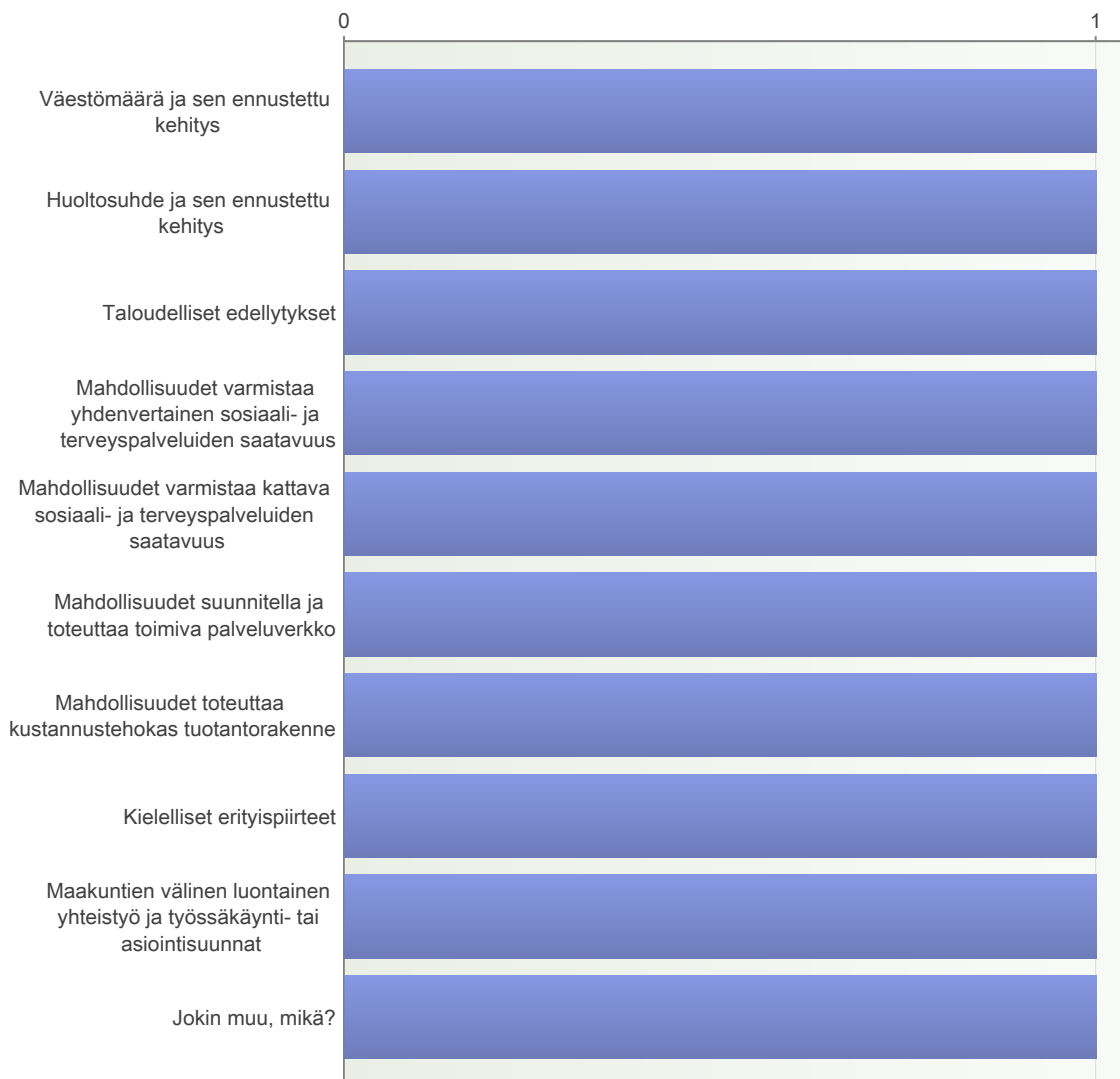
12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Vastaajien määrä: 1

- Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että Sote-palveluiden järjestäminen 18 itsehallintoalueen puitteissa olisi esitettyä selkeämpi ratkaisu. Kaikille itsehallintoalueille tulee suoralla kansanvaalilla valittu valtuusto ja rahoitus sote-palveluihin tulee pääosin valtiolta. Perustuslain näkökulmasta tarkasteltuna sosiaali- ja terveyspalveluissa päätösvallan jakaminen yli itsehallintoalue-rajojen muodostuu ongelmalliseksi. Käytännössä kaikkien 18 itsehallintoalueen on tarkoituksenmukaista sopia yhteistyöstä ja työnjaosta järjestämisspäätöstä valmisteltaessa. Pohjois-Suomen erityisvastuualueella em. käytännön yhteistyöstä sopiminen erikoissairaanhoidon palveluissa on toteutunut hyvin ja tätä toiminnallista yhteistyötä ei ole syytä uudessa itsehallintoaluejärjestelmässä lakkauttaa.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: Jokin muu, mikä?

- Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että kriteerien määrittämistä ei pidetä tarkoituksenmukaisena, koska kaikilla itsehallintoalueilla pitäisi olla järjestämisvastuu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista yhtäläisesti ja yhteistyövelvoitteen pitäisi koskea kaikkia itsehallintoalueita.

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä.

Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Vastaajien määrä: 1

- Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että erityisvaativassa erikoissairaanhoidossa yhteistyöllä Oulun yliopistollisen sairaalan kanssa on pitkät ja toimivat perinteet. Myös tutkimuksen ja koulutuksen alueilla Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on tärkein yhteistyökumppani Keski-Pohjanmaalle terveydenhuollossa. Yhteistyö Visalan psykiatrisen sairaalan kanssa Kalajokilaaksossa on alkanut vuonna 2015 syventäen Keski-Pohjanmaan ja Kalajokilaaksoson yhteistyötä psykiatristen potilaiden hoidossa. Yhteistyötä tarvitaan ja halutaan tehdä myös Pietarsaaren ja sen lähialueen kuntien kanssa erikoissairaanhoidossa.

Erytishuollossa on aiemmin tehty yhteistyötä Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien kanssa. Sosiaalialan osaamiskeskusten osalta yhteistyötä on jatkettu Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntien kanssa. Erytishuollossa uudeksi kasvavaksi yhteistyösuunnaksi on tullut Pohjois-Pohjanmaa. Olisi perusteltua, että Keski-Pohjanmaalla olisi oma sote-kehittämisk rakenne.

Erytisvaativan erikoissairaanhoidon palveluiden osalta luontevaksi yhteistyösuunnaksi todetaan Pohjoinen.

Muissa kuin sote-kuvioissa yhteistyösuunnat määräytyvät asiakokonaisuuksien mukaan, joissa kielelliset oikeudet on turvattava.

Keski-Pohjanmaan liitto yhdessä Kokkolan kaupungin kanssa kiinnittää huomiota siihen, että alueella toimii Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos, jonka pelastusalue muodostuu 11 peruskunnasta ja jonka isäntäkuntana toimii Kokkolan kaupunki. Toimiva maakunnan rajat ylittävä pelastusalue palvelee kaksikielisenä niin Keski-Pohjanmaan maakunnan aluetta kuin Pietarsaaren seutuakin.

EU:n rakennerahastohallinnossa Keski-Pohjanmaan tulee kuulua Pohjois-Pohjanmaan kanssa samaan alueeseen.

Kokkolan ja Pietarsaaren seuduilla on pitkät yhteistyöperinteet ja aluerakenneanalyysien perusteella kaupunkiseudut tulevat kasvamaan yhteen. Yhteistyöalue on kaksikielinen, joten on luontevaa, että Keski-Pohjanmaan ja Pohjanmaan yhteistyötä jatketaan myös tulevaisuudessa sopimusperusteisesti.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Ei vastauksia.

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Vastaajien määrä: 1

- Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että hallituksen linjauksissa mainitut tehtäväkokonaisuudet vaikuttavat riittävästi ja asianmukaisilta itsehallintoalueille siirrettäväksi. Kunnilla ja itsehallintoalueilla tulee myös olla oikeus keskenään sopia muista tehtävänjaoista.

Itsehallintoalueella tulee olla mahdollisuus toimia ammatillisen koulutuksen järjestäjänä.

Mahdollisten muiden tehtävien siirrossa on tarkasteltava alueellista palvelukokonaisuutta siten, että lähipalvelujen toimivuus voidaan taata myös maakuntakeskusten ulkopuolella.

Itsehallintoalueet tulee lainsäädännössä tehtävineen muodostaa aidosti perustuslain itsehallintoperusteita noudattaviksi siten, että Suomeen muodostuu tasapainoinen julkinen hallinto demokraattisella kolmikantaperiaatteella: kunnat, itsehallinnolliset alueet eli maakunnat ja valtion keskushallinto.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä?

Vastaajien määrä: 1

- Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että kuntien mahdollisuudet huolehtia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä vaihtelevat voimakkaasti riippuen kunnan koosta ja voimavaroista. Yhteistyö itsehallintoalueiden ja kuntien välillä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on tarkoituksenmukaista ja lainsäädännön tulisi voida mahdollistaa siirtää tätä peruskuntien tehtävää ja siihen suunnattuja resursseja tarvittaessa itsehallintoalueille, jotta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäväkentän toteutuminen kaikissa kunnissa voidaan tasa-arvoisesti varmistaa. Käytännön työvälineenä olisi sähköinen hyvinvointikertomus ja yhteistyöelimenä voisi olla kuntien ja itsehallintoalueen yhteinen ja pakollinen hyvinvointityöryhmä. Työryhmän työ tulisi resursoida ja toiminta velvoittavasti suunnitella niin, että ennaltaehkäisevä työ terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi olisi konkreettista. Työryhmän toimintasuunnitelma ja vuosityöraportit tulisi käsitellä niin kuntien kuin itsehallintoalueen päätöksentekoelementeissä.

Mikäli kuntia ei taloudellisesti kannusteta hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja mikäli tämän veloitteen toteutumista ei kyetä seuraamaan, on riskinä hyvinvointi- ja terveyserojen sekä sosiaali- ja terveystenonjen kasvu.

Riskinä on myös sosiaali- ja terveystenonjen ja peruskunnan muiden hallinnonalojen rajapinnassa olevien tehtävien siirtyminen epätarkoituksenmukaisesti sosiaali- ja terveystenonjen hoidettavaksi itsehallintoalueille.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Keski-Pohjanmaan liitto katsoo sote-ratkaisun osalta, että Sote-palveluiden järjestäminen 18 itsehallintoalueen puitteissa olisi esitettyä linjausta selkeämpi ratkaisu. Käytännössä kaikkien 18 itsehallintoalueen on tarkoituksenmukaista sopia yhteistyöstä ja työnjaosta järjestämispäätöstä valmisteltaessa ja täten 3 itsehallintoaluetta ei tulisi asettaa eriarvoiseen asemaan tämän yhteistyövaatimuksen osalta. 15 toiminnallista sote-aluetta tulevat johtamaan tarpeettoman, päällekkäisen hallintorakenteen syntyymiseen itsehallintoalueiden kanssa.

Merkittävin itsehallintoalueille siirrettävä palvelukokonaisuus ovat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Tällöin aluelinjauksia tehtäessä ja itsehallintoalueita määriteltäessä sote-palveluiden toiminnalliset aluerajat olisi syytä ottaa huomioon. Nykyisiä valtionhallinnon palveluita sekä viranomaisvalvontaan liittyviä asiakokonaisuuksia tulee selkeyttää niitä itsehallintoalueen alaisuuteen siirrettäessä (esim. AVI ja ELY).

Lisäksi Keski-Pohjanmaan maakuntahallitus päättää jatkovalmistelussa korostaa, että Keski-Pohjanmaan itsehallintoalue on kaksikielinen, ja että Keski-Pohjanmaan ylimaakunnallisesta yhteistyöstä on voitava asialähtöisesti sopia sekä Pohjanmaan että Pohjois-Pohjanmaa maakuntien kesken.

Lisäksi Keski-Pohjanmaan maakuntahallitus korostaa, että maakuntien ja Oulu-Kokkola-Vaasa kaupunkiseutujen yhteistyöverkostot, jotka ulottuvat myös Pohjanlahden ympärille Ruotsiin, muodostavat merkittävän vientipainotteisen kasvukäytävän. Tämä tulee ottaa huomioon myös tulevien itsehallintoalueiden yhteistyössä ja lain mahdollistamissa sopimuksissa.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Hallituksen pyrkimys monikanavaisen rahoitusjärjestelmän yksinkertaistamiseen selkeyttää sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä ja vähentää omalta osaltaan painetta osa-optimointiin ja antaa mahdollisuuden kansalaisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseen.

Ensisijaisesti valtion rahoitusvastuulle perustuvaa rahoitusmallia suunniteltaessa sote-palveluiden tulevaisuuden rahoitusmallin on ajateltu perustuvan laskennalliseen tarpeeseen. Tätä tarvetta huomioitaessa on väestön ikärakenteen ja sairastuvuuden lisäksi huomioitava kattavasti myös muita julkisen sote-palvelujärjestelmän kustannuksiin vaikuttavia osatekijöitä, kuten maakunnan kaksikielisyys, maantieteelliset etäisyydet, yhdyskuntarakenne, väestön ansio- ja koulutustaso, yksityisten ja työterveyshuollon palveluiden saatavuus sekä pätevän sote-henkilöstön saatavuus.